

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. II. Quædam consecraria Omnipotentia diuinæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

potentia est infinita. Vide S. Thomam l. 2. contra Gentes c. 22. vbi similes aliquot rationes eleganter adducit.

Quintò, Ex ratione sapientiæ. quia tanta est potentia, quanta est sapientia. Quidquid enim per suam sapientiam potest concipere vt operabile, per suam potentiam potest efficere. sicut perfectus pictor, quidquid potest imaginari, potest exterius depingere. Atqui infinitas rationes, & species rerum infinita illa sapientia concipit: ergo potest omnes illas producere.

CAPVT II.

Quædam consuetudina Omnipotentia diuinæ.

4 Ex his sequitur primò, Deum posse omnia efficere per seipsum, quæ potest per creaturas. Omnes enim vires & facultates quæ sunt in creaturis, sunt ab ipso, & in ipso eminenter existunt. Cum igitur ipsius potentia omnem creaturæ potentiam eminenter contineat; omnia potest, quæ omnis creatura potest, idque modo longè perfectiore.

Deus potest per se facere quidquid per creaturas.

5 Sequitur secundò, Cum Deus dicitur *omnipotens*, & *omnia posse*, &c. id omnia non solum designare ea quæ sunt reipsa, aut quæ ab his fieri possunt; sed omnia absolute, quorum conceptui non repugnat esse; qualia sunt omnia, non solum quæ à mente humana & Angelica, sed etiam quæ ab ipsa Dei sapientia infinita concipi possunt. At hæc quàm sunt infinita? quàm mirabilia & exotica, & omnem captum mentis humanæ & Angelicæ excellentia? Quàm mira & multa sine termino fingit mens humana? quantò mirabiliora & peregriniora, & plura mens Angelica? sed in infinitum magis miranda & plura mens diuina? Hæc omnia solo verbo, solo nutu potest in opus explicare, & foris reipsa representare. Sicut enim diuina sapientia est regula diuinæ potentia, ita etiam nullus alius limes ei statui potest. Confirmari hæc possunt ex illo dicto Angeli, Lucæ 1. *Non erit impossibile apud Deum omne verbum*; id est, nulla res quæ animo concipi queat, aut verbo exprimi, vt Doctores passim exponunt. Vnde certissima & ab omnibus recepta sententia est, eaque fide tenenda, vel fidei proxima, *Deum posse quidquid non inuoluit contradictionem*. id est, quidquid non includit non esse simul cum esse. *Non esse enim formaliter tollit esse*, ac proinde simul cum illo stare non potest: idque aded est cui-

Potest omnia facere quæ ipsius sapientia potest extra se concipere.

cui-

euidens, vt sit principium omnis ratiocinationis, in quod omnis ratio, omnisque disputatio vltimò resoluitur, vt in Metaphysica traditur. Omne igitur conceptibile potest Deus, tam negatiuum quàm positiuum; sed negationem & positionem eiusdem simul connectere non potest: quia hæc essentialiter se mutuo tollunt.

Potest alia
facere.

Sequitur tertio, Deum præter ea quæ re ipsa fecit, posse facere alia sine fine. Primò, Potest facere alios mundos innumerabiles similes & æquales huic mundo. at quanta res est mundus iste, quàm immensa? quantus terræ circuitus & profunditas? quanta latitudo maris & aquarum copia? quanta vastitas aëris? quanta cælestium corporum amplitudo? Terra secundum veriorem sententiam Geographorum continet in ambitu milliaria 19080. vnde profunditas vsque ad centrum est miliarium plusquam trium miliarium. Cælum lunæ, vt tradunt Astronomi, distat à terra: centro miliaribus 120630. cælum solis plusquàm quatuor millionibus: stellæ fixæ plusquam 80. millionibus miliarium. tanta etiam ab his dicitur esse cæli octauæ spissitudo. vnde conuexum eiusdem cæli distat à terra plusquam 160. millionibus miliarium. Milliare voco 1000. passus, id est spatium quinque millium pedum. Quanta tunc & quàm incomprehensibilis illorum pernitas? Sol singulis horis conficit plusquam 1160000. miliaria, id est, vndecies centena millia, & sexaginta millia, vel vt Arithmetico more loquar, vnum millionem, & centum sexaginta millia miliarium: qui etiam maior tota terra dicitur 160. Stellæ circa Equinoctialem, vt quæ in cingulo Orionis, singulis horis plusquam 42. milliones percurrunt. quis tantam velocitatem animo concipiat? Nam tanta est hæc velocitas, vt per eam intra spatium Salutationis Angelicæ septies terra circui possit. Vnde sequitur, si aliquæ stella (quarum minima ad spectu notabilis, maior est tota terrâ decuplo octuplo) in aëre tanto impetu moueretur, vniuersas vrbes & domos mox dissipatum iri, imò totum mare & montes radicitus euulsos in puluerem soluendos & accendendos, non valentes tantam vim & distractionem perferre. Supra istos cælos sunt tres alij (postiores Astronomi ex quadruplici motu Firmamenti quatuor statuunt) nimirum CrySTALLINUM, Primum mobile, & EMPYREUM, quod est sedes Beatorum, quod secundum Astronomos multò longius abest à Firmamento, quàm Firmamentum à terra. Quis ista considerans non obstupescat? & tamen has tam immensas moles Deus vno verbo fecit & formauit, & continet in natura, & ita velociter cur-

re

rere iussit: & eadem facilitate posset plures mundos & huic æquales condere. Non opus erat istis maiora considerare ad omnipotentiam Dei percipiendam, cum nec ista mens capere queat: nihilominus potest Deus longè maiora. Itaque

7 Secundò, Potest alios mundos maiores isto condere, seruata proportionē singularum partium, idque sine termino: verbi gratia, vt singulæ partes sint centuplo vel millecuplo maiores partibus huius mundi, terra terrâ, mare mari, sol sole, cælum cælo; idque in quauis alia proportionē sine fine. Vnde tota mundi huius machina ad potentiam Dei est instar parvæ pilæ: potest enim Deus facere mundum adeò magnum, vt totus hic mundus ad illius comparatus sit instar grani milij, & in illo tantam multitudinem Angelorum, vt hic numerus Angelorum qui modò existit, sit instar pugilli ad arenam maris.

*Potest alios
hoc mundo
maiores.*

8 Tertiò, Potest etiam facere alios mundos specie ab hoc distinctos, & præstantiores, idque sine termino. similiter Angelos specie distinctos, & præstantiores. De Angelis est ferè communis sententia DD. De mundi partibus est eadem ratio. sicut enim in spiritibus sunt gradus infiniti, cur non similiter sint in corporibus? Constat sanè esse gradus in corporibus: nam aqua præstantior est terrâ, & aër est præstantior aquâ, & inter cælos est ordo naturalis dignitatis. Quis dicat hunc ordinem sistere in supremo cælo, nec posse corpus præstantius à Deo fieri: aut non posse fieri elementa alia nostris analoga? Nullo modo dubitandum est, quin in thesauris diuinæ sapientiæ lateant & alia elementa, & alij cæli nostris analogi & præstantiores. ceterum etiam signum est tanta diuersitas terrarum, liquorum, vaporum vel spirituum nostra elementa æmulantium, quæ tamè inter se specie differunt. Idem dicendum de corporibus mixtis, metallis, lapidibus, gemmis, plantis, animalibus. Quidquid autem latet in sapientia, etiam latet in potentia: quidquid enim potest concipere, potest & facere. Vnde non fecit hunc mundum & cetera quæ in ipso sunt, quasi nihil posset præstantius aut maius, sed quia hic sufficiebat ad finem sibi propositum, qui est declarare potentiam, sapientiam, & bonitatem suam; quod hic mundus tamquam specimen eximium diuinæ artis & potentiæ satis præstat. Tale enim opus tam varium, tam immensum, & in omnibus partibus suis absolutum, non potuit fieri nisi à potentia, sapientia, & benignitate infinita. Sicut pictor vel architectus, qui etiam infinita possint opera facere, tamen suffi-

*Potest alios
mundos spe-
cie distinctos*

cienter artem suam declarant in vno aliquo magno opere, si illud faciant excellentissimo modo, quo intra suam speciem fieri potest.

*Infinita in-
diuidua.
Replicationes
infini. s.*

Quartò, Potest sub singulis speciebus infinita indiuidua, & rur-
sus singula indiuidua replicare infinities, id est, sine vllò termino.
Itaque ex vno homine potest facere maximum exercitum, imple-
re omnia regna & vrbes omnes, ex vno pilce implere totum mare,
& flumina omnia; ex vna arbore omnia siluarum spatia, omnesque
montes vestire.

*Modus ex-
istendi spiri-
taliu.*

Quintò, Potest corporibus dare modum existendi incorpora-
lem & inuisibilem, vt ex augustissimo Eucharistiæ mysterio con-
stat. Itaque cælum, terram, maria cum omnibus insulis, regnis, op-
pidis, populis, atque aded totum mundum potest ponere in grano
milij absque vlla partium imminutione, perturbatione, aut offen-
sione. Deficit mens ista perpendens, nec tantam sustinere potest
diuinæ potentia maiestatem.

*Possibilitas
intrinseca
remoti.*

Sequitur quartò, In obiecto omnipotentia diuinæ duplicem
considerari posse possibilitatem: intrinsecam & extrinsecam, re-
motam & propinquam. *Intrinseca possibilitas* est aptitudo ipsius
rei, seu non-repugnantia ad existendum. Eadem dici potest possi-
bilitas remota. ratione enim huius dicitur res possibilis, etiamsi
non consideretur vlla potentia qua possit produci: sicut color est
in se visibilis, etiamsi nullus sit visus qui possit illum videre. Hanc
possibilitatem habet res quodammodò à Deo, non quidem per
actionem aliquam liberam vel necessariam, qua Deus rem illam
in esse possibili producat (esse enim possibile quò tale, non potest
esse terminus productionis, nec potest habere causam effectiuam)
sed habet eam à Deo tamquam à causa quasi exemplari. Essentia
enim diuina, quatenus est tali modo imitabilis & communicabilis,
est ratio per modum radicalis ideæ, cur humana natura sit possi-
bilis, & habeat tale esse obiectiuum & potentiale. Idem censèn-
dum de reliquis omnibus possibilibus. Itaque ipsa essentia est pri-
ma radix omnis esse obiectiuum, & possibilitatis intrinsecæ omnium
possibilium. & omne esse obiectiuum possibilium pendet ab essen-
tia diuina tamquam à prima & originali omnium idea, à qua sin-
gula suam speciem & rationem conceptibilem in suo gradu & or-
dine variè limitatum habent, modo iam explicato.

*Pendet ab ef-
sentia diuina*

*Possibilitas
extrinseca.*

Possibilitas extrinseca est, quam res habent ratione omnipoten-
tia diuinæ, per quam possunt produci, & accipere esse actu. *Ex-
trinsecam* voco, quia non concipitur vt quid intrinsecum rebus,
sed

sed vt denominatio extrinseca à potentia diuina. Eadem dici potest possibilitas propinqua : quia posita diuina potentia , res statim potest fieri , nec aliquid aliud ad eius productionem requiritur , quàm voluntas producentis.

Itaque omnia possibilia continentur in essentia diuina tamquam in originali radice, & quasi in exemplari, virtuali, & radicali: in sapientia tamquam in exemplari formali, in quo etiam existunt obiectiue modo perfectissimo & illustrissimo : magis enim ibi fulgent, quàm in suis naturis creatis. In potentia , tamquam in causa effectrice. Etsi enim hæc non distinguantur ex parte rei : tamen vt à nobis concipi possunt, necessariò illa distinguimus , & conceptibus distinctis apprehendimus.

Ex his considerationibus patet, quanta sit diuinæ potentæ magnitudo & amplitudo , cum se extendat ad omnia quæ sapientia diuina extra se potest concipere: quæ eadem omnia in ipsa essentia infinitate eminenter continentur.

CAP V T III.

Quis fructus huius considerationis.

12 **E**x horum consideratione sequuntur tres potissimum in nobis affectus. Primò, Maximæ cuiusdam reuerentiæ & submissionis. vnde Apost. Petrus Epist. 1. c. 5. *Humiliamini sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore visitationis.* Quis enim cogitans suam imbecillitatem & illius omnipotentiam , non submittat se illi in omnibus , tamquam habenti in nos summum ius & summam potestatem? Sit quis maxime sapientiæ & sanctitatis, & reliquis omnibus perfectionibus ornatus , si tamen in nos nihil iuris aut potestatis habeat , non magnopere illum curamus, aut eius reuerentia mouemur: si autem summam simul in nos habeat potestatem , & pro arbitrio possit de nobis disponere , etiam si multis aliis ornamentis careat , summam tamen submissionem & reuerentiam ei exhibemus. Exemplo sunt qui agunt cum maximis Principibus: quanta reuerentia & submissione se gerunt coram illis? Itaque consideratio diuinæ potentæ hunc affectum excitat quàm maximè.

Triples ex his affectus. Reuerentia.

13 **S**ecundò, Excitat affectum timoris. Vnde Scriptura passim commemorat diuinam potentiam eiusque stupenda opera , vt homines ad timorem excitet. & Dominus Luc. 12. *Dico autem vobis*

Timor.